

รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง

Models of Academic Administration Based on Good Governance
Principles in Educational Institutions Under the Ranong Primary
Educational Service Area Office

สมชัย นิลรัตน์¹

Somchai Ninrat¹

นิรันดร์ สุธีนิรันดร์²

Niran Suthiniran²

คณกร สว่างเจริญ³

Kanakon Sawangcharoen³

พัชรา เดชโฮม⁴

Patchara Dechhome⁴

Received: July 24,2025 Revised: November 25,2025 Accepted: November 28,2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 260 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่ายตามตารางเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น .96 ข้อมูลวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีแนวทางดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) การวัดและประเมินผลบนพื้นฐานมาตรฐานการเรียนรู้ (2) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ (3) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาบนกระบวนการมีส่วนร่วมและการวิจัยเชิงพัฒนา (4) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิชี้ว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า และหลักนิติธรรม สามารถนำไปใช้จริงในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม

¹²³⁴ สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹²³⁴ Graduate School Bansomdejchaopraya Rajabhat University

¹ Corresponding author Email: skylove.osomchai@gmail.com

คำสำคัญ: การบริหารงาน, วิชาการ, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

This research aimed to: (1) examine the current conditions of academic administration based on good governance principles in basic education institutions under the Ranong Primary Educational Service Area Office; (2) develop an academic administration model grounded in good governance; and (3) evaluate the appropriateness and feasibility of the developed model. The sample consisted of 260 teachers and school administrators selected through simple random sampling following Krejcie and Morgan's table. A questionnaire with a reliability coefficient of .96 was used for data collection. Data were analyzed using mean and standard deviation. The findings revealed that the overall academic administration in basic education institutions was rated at a high level. The highest-performing areas included assessment and evaluation, instructional media and technology development, curriculum development, learning management, and internal quality assurance systems. These results indicate that school administrators implemented transparent and accountable practices that prioritized learners' benefits.

The developed good-governance-based academic administration model comprised five key components: (1) assessment and evaluation aligned with learning standards; (2) instructional media and educational technology development; (3) curriculum development through participatory and research-based processes; (4) learner-centered instructional management; and (5) internal quality assurance aligned with national education standards. Expert evaluation confirmed that the model demonstrated high appropriateness and validity across core good governance principles—transparency, accountability, participation, cost-effectiveness, and rule of law. The model was deemed feasible for practical implementation and capable of enhancing the overall effectiveness of academic administration in basic education institutions.

Keywords: administration, academics, governance

บทนำ

ประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการภาครัฐ ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 กำหนดให้รัฐดำเนินการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติราชการอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อประโยชน์สุขของประชาชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560, 2560) ในด้านการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาในเขตพื้นที่สามารถ

บริหารจัดการตนเองได้อย่างคล่องตัวและมีอิสระมากขึ้น ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่มุ่งให้ส่วนราชการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, 2546)

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้การดำเนินงานเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน อีกทั้งยังเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและการปฏิรูประบบราชการในปัจจุบัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง มีบทบาทในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพทั่วถึงตามมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “พัฒนาองค์กรคุณธรรม ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา บนพื้นฐานความเป็นไทย ภายใต้การมีส่วนร่วมสู่ศตวรรษที่ 21” และส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “วินัยดี มีจิตอาสา รู้ค่าพอเพียง” ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานด้านคุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โดยจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O-NET) และผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2565 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก สถานศึกษาหลายแห่งในสังกัด โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ยังคงประสบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ เช่น การจัดทำหลักสูตร การนิเทศการสอน การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนา นอกจากนี้ ปัญหาด้านบุคลากร เช่น ครูไม่ตรงสาขาวิชา ภาระงานเกินกำลัง และการขาดการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก ล้วนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียนโดยรวม การบริหารงานวิชาการจึงเป็น “หัวใจสำคัญ” ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ และวิสัยทัศน์ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาสภาพและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมีโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก จำนวน 75 แห่ง
รวม 800 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ตารางคำนวณ
ขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด,
2545) โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักธรรมาภิบาล
ในงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นขอช่วยการบริหารงานวิชาการได้จากการศึกษาเอกสาร
การจัดการศึกษาตามภาระงานที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ และแนวคิดนักวิชาการทางการศึกษา
ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

- 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 2) การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ
แนวทาง การปรับปรุงการบูรณาการการศึกษาอุตสาหกรรมมหาวิทยาลัยเอกชนในมณฑลทลวงตั้ง โดยมีขั้นตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา
มีลักษณะ แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามแนวทางการปรับปรุงการบูรณาการการศึกษาอุตสาหกรรมมหาวิทยาลัย
เอกชนในมณฑลทลวงตั้ง ประกอบด้วย

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย
5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึงมาก 3 หมายถึง มาก 2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลสำหรับวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ประวัติการศึกษา ตำแหน่งงาน และอายุงาน

ส่วนที่ 2 แบบสำรวจเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5 ด้าน โดยมีคำถามเกี่ยวกับ 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รวม 60 คำถาม เกณฑ์การตีความข้อมูลตามมาตรส่วนลิเคิร์ต 5 ระดับ ดังนี้

- 5 แสดงระดับ บูรณาการการศึกษาในระดับสูงสุด
- 4 แสดงระดับ บูรณาการการศึกษาในระดับสูง
- 3 แสดงระดับ บูรณาการการศึกษาในระดับมาก
- 2 แสดงระดับ บูรณาการการศึกษาในระดับน้อย
- 1 แสดงระดับ บูรณาการการศึกษาในระดับน้อยที่สุด

การสร้างกระบวนการแบบสอบถาม

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามมีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การทบทวนและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง บูรณาการการศึกษาดูตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5 ด้าน จากนั้นส่งโครงร่างแบบสอบถามของแบบสอบถามไปยัง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไขเนื้อหาตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 3 ดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ (IOC) ของแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00

ขั้นตอนที่ 4 แก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 5 แบบสอบถามถูกแจกจ่ายให้กับผู้บริหาร 30 คน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5 ด้าน เพื่อทดลองใช้ แบบสอบถามได้รับการทดสอบความน่าเชื่อถือและความถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 6 แบบสอบถามนี้ใช้กับผู้บริหาร 260 คน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 5 ด้าน

ขั้นตอนที่ 7 ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
ขั้นตอนที่ 8 นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับผู้บริหาร
ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน แล้วหา
ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
(Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.96

ขั้นตอนที่ 9 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
และความเชื่อมั่น ไปใช้กับ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 260 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอแบบฟอร์มหนังสือร้องขอไปยังบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อแจกแบบสอบถามผ่านผู้บริหารมหาวิทยาลัยในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

2. นัดหมายการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่ม โดยการหา
ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบปริมาณและพรรณนาเชิง
ความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ
ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล การบริหารงาน
วิชาการของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม
อยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.31) แสดงว่าสถานศึกษาดำเนินการบริหารงานวิชาการสอดคล้อง
กับหลักธรรมาภิบาลได้ดี รายละเอียดรายด้าน เรียงจากสูงไปต่ำ 1) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการ
เทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.87$) 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) 3) การพัฒนา
ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.84$) 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
($\bar{X} = 3.82$) 5) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.78$)

2. ผลจากการสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล จากการสัมภาษณ์
ผู้บริหาร ครู และผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 9 คน พบว่า “รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล”
ประกอบด้วย 5 ด้านหลักเช่นเดียวกัน และมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 3.91$, S.D. =
0.63) รายละเอียดรายด้าน 1) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.93$) 2) การจัดการเรียน
การสอน ($\bar{X} = 3.93$) 3) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.92$)
4) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) 5) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.88$)

3. ผลจากการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาล ผลการประเมิน
การประเมินรูปแบบที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับ “มาก” ในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้

และความเป็นประโยชน์เชิงปฏิบัติ ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แสดงว่ารูปแบบสอดคล้องกับสภาพจริงของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริง ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้และมาตรฐานสถานศึกษา

สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง พบว่า ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารมีแนวทางการระดมทุนการจัดทำโครงสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาด้วยความถูกต้องดีงาม มีแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคม มีการกำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้บริหารมีแนวทางพัฒนาการสอนและปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายตามรูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีการส่งเสริมให้ครูวางแผนการดำเนินงานด้านวิชาการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและยั่งยืน ผู้บริหารมีกรอบแนวทางให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตาม ตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) กล่าวคือผู้บริหารมีแนวทางในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความประหยัด ความคุ้มค่าและมีความสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีข้อกำหนดให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีแนวทางในการรับผิดชอบอยู่และตอบข้อสงสัยได้ชัดเจนทุกคำถาม ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงานที่เปิดเผยสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล การกระจายโอกาสในการทำงานร่วมกันของครู และบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องที่ต้องการการตัดสินใจหลายขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์และท้ายสุดคือวิธีการประเมินผลของการเรียนรู้ ผู้บริหารจัดให้มีการวิเคราะห์หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น เป็นการจัดทำแผนให้แก่ผู้เรียนและสถานศึกษาไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่หลักสูตร กำหนด ต้องคำนึงหลักสูตรแกนกลาง สภาพของสถานศึกษา และชุมชน มีการติดตามใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาและปรับปรุงต่อเนื่อง ดังที่ วิมล เดชะ (2559) ที่กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนให้แก่ผู้เรียนและสถานศึกษาไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด ต้องคำนึงหลักสูตรแกนกลาง สภาพของสถานศึกษา และชุมชน มีการติดตามใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาและปรับปรุงต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ยุทธนา เกื้อกุล (2560) การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งแผนประสบการณ์ หรือแผนการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากการตัดสินใจ

ร่วมกัน ระหว่างบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อกำหนดการเรียนรู้ของนักเรียนที่ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมและสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการวัดและประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารควรมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจในการพัฒนากระบวนการวิชาการและการแก้ไขปัญหาการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ
กระบวนการควรมีความชัดเจนและโปร่งใส พร้อมทั้งควรนำข้อมูลไปปรับปรุงและแก้ไข อีกทั้งปัจจุบัน
เป็นยุคโลกาภิวัตน์ ควรมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน
สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายและรวดเร็ว ผู้บริหารควรมีการกระจายโอกาสในการทำงานร่วมกัน
กับของครู และบุคลากรทางการศึกษาในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มากที่สุดในทุกกิจกรรม
เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและเป็นทีมงานบริหารที่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารควรพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี
ด้วยความเหมาะสมถูกต้อง เช่น เรื่องของลิขสิทธิ์ ความเชื่อสัตย์ในการเรียนรู้ ส่งเสริมกิจกรรมที่มีแนวคิด
ที่สร้างสรรค์มีนวัตกรรมทำด้วยตนเองไม่ประพฤติดื้อ อีกทั้งควรส่งเสริมให้เกิดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ
ที่มีประโยชน์ ผู้บริหารให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของทรัพยากร การใช้ให้เกิด
ประโยชน์ การใช้อย่างสร้างสรรค์เหมาะสม เช่น ของเหลือใช้จากยางรถยนต์ทำเป็นโต๊ะ เก้าอี้ ถังขยะ
ชิงช้า ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ควรส่งเสริมหลักการมีส่วนร่วม คือ ส่งเสริม
ให้ครูและบุคลากรมีการกระจายงาน เพิ่มเครือข่ายกับเขตพื้นที่ ชุมชน ห้องเรียน บุคคล เพื่อให้มีแนวทาง
ในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรซึ่งเป็นประโยชน์กับผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล
ข่าวสารที่เป็นประโยชน์แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริม
การมีส่วนร่วมของบุคลากร ในการแสดงความคิดเห็นด้านบวก และกระบวนการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์
เพื่อนำมาพัฒนาแก้ไขปัญหาของโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากร
ใช้สื่อและแหล่งข้อมูลที่ถูกต้อง เนื้อหาและวัตถุประสงค์ มีความสอดคล้องกับหลักคุณธรรมเพื่อให้การจัด
การเรียนการสอนในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การจัดการเรียน
การสอนในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้นสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

5. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหาร
สถานศึกษาควรให้เผยแพร่ข้อมูลอย่างเปิดเผย จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบประกัน
คุณภาพภายในให้ครูและบุคลากรเข้าถึงได้ง่าย โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ของโรงเรียน
แพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อให้ทุกคนมีความเข้าใจและสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนา การประชุมและ
การสื่อสาร จัดให้มีการประชุมสม่ำเสมอที่เน้นการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพ
และการรับฟังความคิดเห็นจากครูและบุคลากรเพื่อให้พวกเขามีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ ส่งเสริมสร้าง
วัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส การส่งเสริมวัฒนธรรมความโปร่งใส สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความโปร่งใส

ในการทำงานและการตัดสินใจ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาคุณภาพ เพื่อให้การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และให้ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทุกประการ ดังนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ และใช้สถิติเชิงลึก และแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้งานวิจัยได้ผลวิเคราะห์ที่ละเอียดมากขึ้น ได้นำผลงานวิจัยใหม่ ๆ เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการ

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในบริบทของรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระนอง ดังนั้นจึงควรศึกษาตัวแปรด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเชิงผสมผสาน เพื่อให้ทราบข้อมูลเชิง สัมภาษณ์อันจะนำมากำหนดทิศทางปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเพิ่มเติม

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ นำข้อมูลจากงานวิจัยต่างประเทศทบทวนน้อยเกินไป ทำให้ได้องค์ความรู้ในการกำหนดกรอบ และข้อค้นพบไม่มาก จึงควรทบทวนงานวิจัยต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อเห็นทิศทางด้านการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลที่กว้างมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. (2546, 9 ตุลาคม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก, หน้า 1-16.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19

ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก, หน้า 16-22.

ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. *วารสารวิจัยและพัฒนา*, 8(2), 55-70.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1-90.

วิมล เตชะ. (2559). การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษา*, 22(1), 15-30.